

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Lapin DigiStep -hanke

Neljäs työpaja– Yritysten digitaalinen
toimintaympäristö

03.05.2018

Vesa Kokkonen

Ohjelma

- 9.00 – 9.30 Aamukahvi ja ilmoittautuminen
- 9.30 – 12.00
 - Avaussanat Ritva Kauhanen, Lapin liitto
 - Tietoliikenne nyt ja kehitystarpeet (Jukka Kontula, NetPlaza oy)
- 12.00 – 13.00 Lounas
- 13.00 – 13.30 Oppilaitoksen puheenvuoro, Tuomo Lindholm Lapin AMK
- 13.30 – 14.30 Miten ICT- palveluiden tarjontaa voitaisiin parantaa Lapissa?
- 14.30 – 14.45 Iltapäiväkahvit
- 14.45 – 15.15 Ryhmätyö
- 15.15 – 16.00 Keskeiset nostot ryhmätöistä ja seuraavat stepit

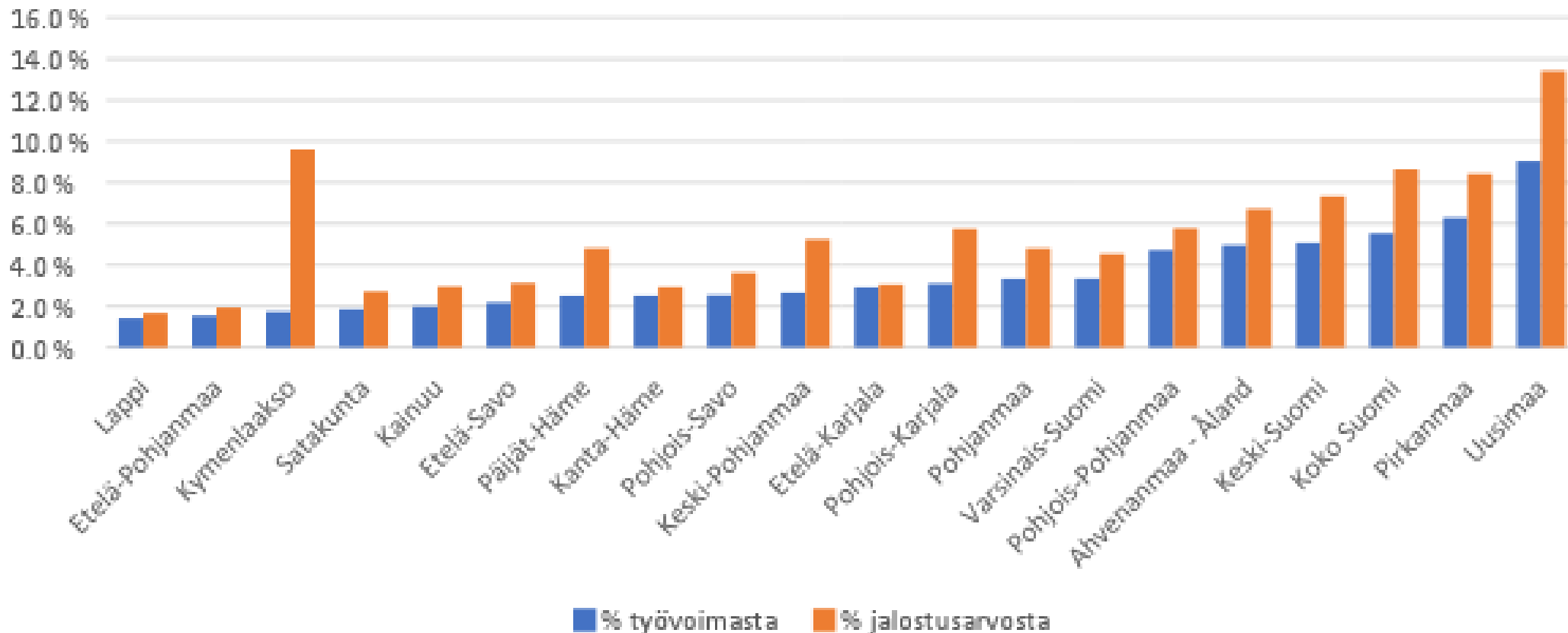
Edellisen työpajan tuloksia ja askelmia tiekarttaan

- ICT- alan ja muiden alojen (teollisuus, palvelut, matkailu) yhteistyötä pitäisi syventää
- Datan käyttöä eri toimialoilla tulisi tehostaa
- Alueen olemassa olevat resurssit pitäisi tunnistaa ja hyödyntää paremmin
- Uudet teknologiat (AI, robotiikka, 3D tulostus) ovat kiinnostavia, mutta vielä huonosti tunnettuja
- Keskeiset kehityskohteet ovat joustavissa varaus-, nettikauppa-, ja palautejärjestelmissä
- Tietojärjestelmissä pitäisi huomioida paremmin käyttäjänäkökulma

Liiketoimintaympäristö – ICT- palvelujen tarjonta

Informaatio- ja viestintätoimialojen (J) osuus työpaikoista ja lisäarvosta

Onko paikallisilla palvelun tarjoajilla väliä?

- Innovatiivisuus ja ekosysteemi ajattelu
- Osaamisen kehittäminen ja työvoiman saatavuus
- Aluekehitys

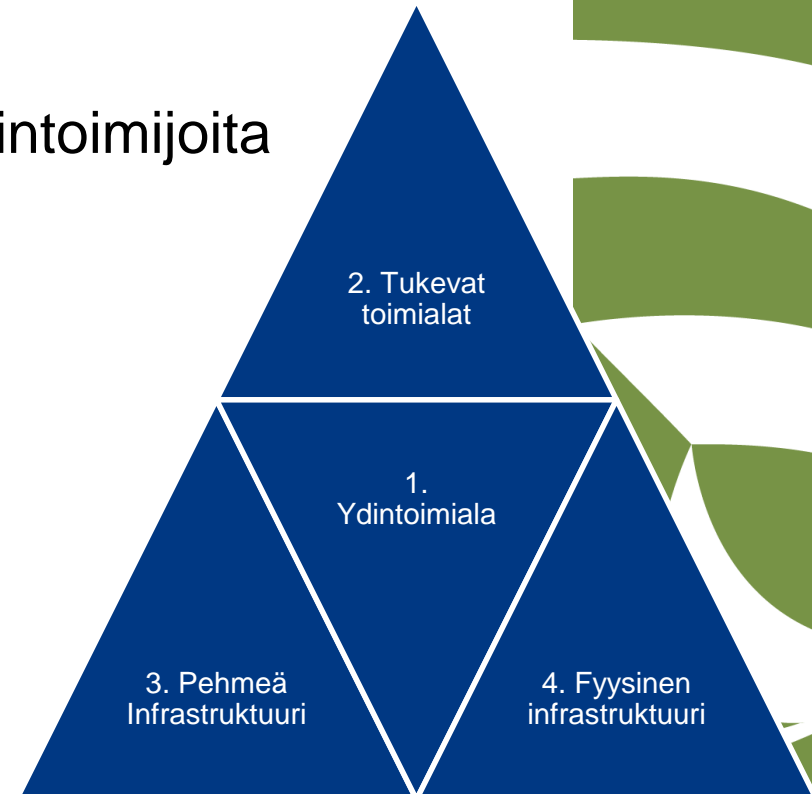
Innovaatiot ja ekosysteemi

- Alkukartoituksessa haasteeksi nousi etenkin uusien innovatiivisten ratkaisujen luominen – tämä oli haaste etenkin matkailualalla.
- 80/20 sääntö – 20 % asiakkaista tuo 80 % tuloista
- Sijainnilla voi kuitenkin olla merkitystä innovaatioiden luomiselle.
- Laajemmin voidaan todeta, että lappilaiset yritykset hyödyntävät vakiintunutta teknologiaa – uusia avauksia on kuitenkin vähä.
 - Tähän voisi vaikuttaa paikallista palvelutarjontaa kehittämällä
- Robotiikassa, IoT:ssa, 3D tulostuksessa jne. huolto- ja ylläpito edellyttää myös paikallisia ratkaisuja

Innovaatiot ja ekosysteemit

- Ekosysteemi tai klusteri ajattelun taustalla on se, että tiiviit toimintaverkostot tukevat innovaatioita.
- Yritykset oppivat toisiltaan ja voivat erikoistua. Tämä luo kilpailuetua kun luodessa tuotteita myös klusterin ulkopuolelle.
- Maantieteellinen läheisyys helpottaa kommunikointia, tiedonsiirtoa (myös ihmiset siirtyvät), mahdollistaa kokeilujen vaativan luottamuksen syntymisen.
- Klusteroituminen tukee samalla sekä alueen klusterin ydintoimijoita kuin niitä tukevia ICT- yrityksiä.

Työvoiman saatavuus

- Alkukartoituksessa nousi esiin digialan rekrytointivaikeudet
- Hankaluuksia oli rekrytoida etenkin senioritason työvoimaa
 - Tällä hetkellä nuoriso valuu Lapista pois, koska junioritason (kiinnostavia?) työpaikkoja ei ole tarpeeksi
 - ICT- firmoilla on enemmän edellytyksiä palkata myös junioireita ja kouluttaa niitä.
- Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää luonnollisesti muitakin toimenpiteitä kuin uusien yritysten houkuttelun.
 - Merkittävää on mm. koulutustarjonta ja oppilaitosten vetovoima

Aluekehitys

- Lapin haasteena on vähenevä väestö ja heikko työpaikkakehitys
- Alkukartoitus nostaa esiin saman kuin yleiset trenditutkimukset – digitalisaatio keskittää työpaikkoja kasvukeskuksiin
 - Tietojärjestelmien ylläpito, monikanavainen myynti- ja asiakasneuvonta, kiinteistöjen ja laitteiden etähuolto ja –valvonta keskittävät työpaikkoja.
- Aluekehityksen kannalta on merkityksellistä synnyttää myös digityöpaikkoja – eli ympärivuotisia, hyvin palkattuja työpaikkoja
- ICT- toimialan kannattaa edistää myös sen skaalautuvuuden takia.

Miten yritystoimintaa voidaan tukea?

- Tuki startup- yrityksille ja laajemmin uusille yrityksille
- Invest in- toiminta. Houkutellaan muualla toimivia yrityksiä perustamaan toimistoja Lappiin
- Hackathon- yms. kohtauttamistoiminta

Tuki startup- yrityksille ja laajemmin uusille yrityksille

- Yrityshautomot ja –kiihdyttämöt ovat yleisiä keinoja. On käytetty myös Lapissa hankemuotoisesti
 - Yhdistetään tilat, tukipalvelut, sparraus ja rahoitus
 - Painopiste siirtymässä kiihdyttämöihin, joissa mukana yleensä myös pääomasijoittajia
- Oppilaitosten yhteydessä voi toimia esihautomoita tai osuuskuntia, joissa opiskelijat harjoittelee yritystoimintaa
- Bootcampit ja erilaiset koulutuspalvelut ovat merkittäviä
- Yrityspalveluissa on huomioitava uudet ja sijoittuvat yritykset – palveluja tarjottava myös yritystoimintaa suunnitteleville
- Siemenrahoituksen saatavuus – voidaanko tätä kehittää?

Invest in - toiminta

- Lappi tekee tätä jo näkyvästi – painopiste teollisuudessa, luonnonvaroissa ja matkailussa.
- Miten löytää oma digitalisaationäkökulma? Mitkä olisivat Lapin vahvuudet -> vetovoimatekijöinä tulisi olla samat tekijät kuin muilla toimialoilla.
- Investoinnit houkuttelun kolme C'tä.
 - Client (asiakkuudet)
 - Competence (osaaminen)
 - Capital (pääoma)
- Lapin vahvuuksina voidaan pitää kustannustasoa sekä mahdollisuutta tehdä yhteistyötä alueen vahvojen toimijoiden kanssa
- Lapin heikkoutena on asiakaspohjan kapeus, etäisyys muista asiakkaita – ja ehkä osaamispohjan kapeus

Hackathon- yms. kohtauttamistoiminta

- Yritysten mahdollisuuksia hankkia innovatiivisia voidaan tukea muillakin tavoilla kuin kehittämällä Lapin omaa yritystoimintaa.
- Hackathon- toiminta on yksi mahdollisuus.
 - Kootaan yhteen yritysten tarpeita ja kootaan ryhmä ratkaisemaan niitä.
 - Oleellista on miettiä tapahtuman kohderyhmä ja kiinnostavuus – opiskelijatapahtumilla voi saada hyviä ideoita, mutta harvemmin toteusta – kokeneiden tiimien mukaan saaminen taas edellyttäisi riittävää palkintojen tasoa.
- Vastaavasti Lapin pk- yritykset yhdessä tai erikseen voisivat luoda kilpailuja siitä, miten heidän liiketoimintaongelmia ratkaistaan luovasti.

Uusien yritysten luominen

Investointien houkuttelu

Esimerkkejä Suomesta: Kajaani

- Kainuun amk on painottanut yhtenä osaamisalana selkäesti peliteollisuutta
- Tämä on luonut osaamista ja houkuttellut opiskelijoita
- Tällä hetkellä 16 pelialan yritystä – runsaat parisataa työpaikkaa
- Pelejä tehdään kaikille alustoille
- Kavio Clusterilla selkeitä tukituotteita kuten bootcampit.
- Opiskelijoille osuuskuntamuotoisia yrityksiä – matala kynnyks alalle.
- Critical Force on saanut sijoituksen Etelä-Koreasta, jonne se on avannut myös toimiston
- Opetus – rohkea visio siitä, missä halutaan olla hyviä. Määrätietoisuus pyrkiä kohti tätä.

Esimerkkejä Suomesta: Mikkelä

- Mikkelä on asettanut tavoitteeksi olla Suomen merkittävä kirjasto- ja arkistokeskittymä.
- Kaupunki on kehittänyt omaa sähköistä asiointia
- Xamk:n Mikkelin kampus on erikoistunut mm. sähköiseen arkistointiin.
- Kaupunkiin on pitkäjänteisellä työssä houkuteltu kansallisia yksiköitä: Kansalliskirjaston digitointiyksikkö, Kansallisarkiston passiivivarastot sekä Elinkeinoelämän keskusarkisto Elka.
- Fujitsu Finland oy ilmoitti 2017 perustavansa Mikkeläin tiedonhallinnan osaamiskeskuksen.
- Opetus – pitkäjänteinen työ tuottaa tulosta.

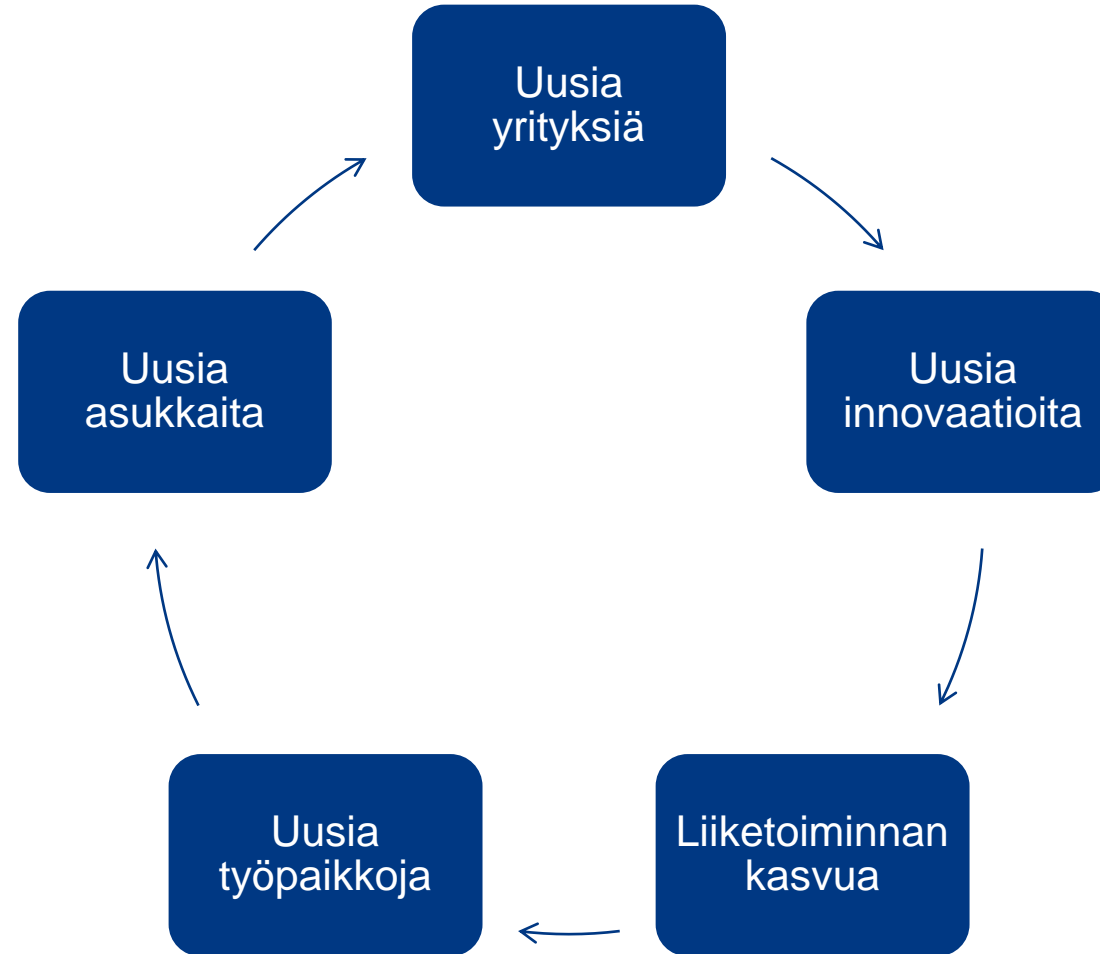

Huomioitava Lapin vahvuudet

- Kasvavien toimialojen (matkailu, kiertotalous, uusiutuva energia, arktinen testaus) luoma kysyntä. Lapin suurista investoinneista osa on aina myös digi-investointeja.
- Muotoilun ja digitalisaation yhdistäminen. Käytettävyys, palvelumuotoilu ja ihmislähtöisyys ovat nousevia trendejä – tämä on Lapin yliopiston vahvuusalueita.
- Pilottialue pitkien etäisyyksien hallinnassa – tarve kasvaa globaalisti
- Koilliskaapeli, Jäämerenrata, arktinen yhteistyö, satelliittiliiketoiminnan kasvu ja Sodankylän maa-asema jne.

Tavoitteena tulee luoda positiivinen kehä

Ryhmätyö: uuden liiketoiminnan kehittäminen

- Mitä toimenpiteitä Lapissa on tähän asti tehty ICT- liiketoiminnan edistämiseksi?
 - Miten nämä ovat toimineet?
- Minkä vahvuuksien varaan uutta liiketoimintaa kannattaisi lähteä kehittämään?
- Kannattaisiko panostaa enemmän uusien yritysten perustamiseen vai olemassa olevien houkutteluun alueella? Vai tasapuolisesti molempien vai jotain muuta?
- Millä toimenpiteillä uutta yritystoimintaa kannattaisi lähteä kehittämään?

Seuraavat stepit

- Seuraava työpaja on 12.6.
- Aiheena Lapin Digitalisaation Tiekartta.
- Facebook: <https://www.facebook.com/groups/1790685331004664/>
- #LapinDigiStep

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kiitos!